

NGHĨ VỀ

THỜI GIẠN

Nhân dịp Xuân về, Tết đến, tôi có vài ý nghĩ tản mạn về thời gian như sau:

Mỗi người trong chúng ta được giao một quỹ thời gian nhất định, dài bao lâu không ai rõ. Chỉ biết rằng chúng ta có thời gian được thân mẫu cưu mang, rồi được chào đời, được nuôi dưỡng “ba năm bú mớm”, được đi học thành tài, đi làm, lập gia đình, sinh con, nuôi dạy con như ta đã được nuôi dạy. Bây giờ sau bốn, năm mươi năm hay bảy, tám mươi năm cuộc đời, ngồi nghĩ lại có ai tự hỏi ta đã được gì, mất gì không? Trước hết, cái được lớn nhất, quan trọng nhất là ta được làm người, mà không phải gỗ, đá, cỏ, cây, vô tri vô giác; cũng không phải là con này, vật kia, mà là “nhân linh ú vạn vật”, là chủ mọi loài, đứng đầu mọi loài trong vũ trụ. Vì ta có xác, có hồn, có tư duy, có tình cảm, có lý trí, có tự do.

Cái được nữa là được thừa hưởng gia tài tinh thần và vật chất của gia đình, dòng họ; của đất nước, của nhân loại. Sinh ra ta đã được ông bà, cha mẹ lo lắng, chăm sóc, nuôi dưỡng, ấp ủ, chở che; được giáo dục theo truyền thống của gia đình. Được thừa

hưởng những giá trị tinh thần và vật chất của gia đình, dòng họ. Nếu ông bà, cha mẹ có danh phận gì, ta cũng được thơm lây. Có tiếng tốt gì ta cũng được hưởng nhờ vì là con ông, cháu cha. Có những người trong gia đình hay dòng họ giỏi giang hay có đức tính gì tốt, được dùng làm gương cho ta học đòi, bắt chước.

Đằng khác, nếu được sinh ra trong một gia đình gia giáo nề nếp, ta cũng được giáo dục để sống theo nề nếp của gia phong. Nếu gia đình giàu có, sung túc, ta được hưởng nhờ những tiện nghi, nhưng của cải mà không có chút công nào.

Đối với đất nước, ta cũng được thừa hưởng gia tài tinh thần và vật chất của tổ tiên. Đối với đồng loại, ta cũng được hưởng những tiện ích mà con người đã phát minh và truyền lại cho ta như: điện, điện thoại, internet, email, vi tính ...

Trong nước có hệ thống giáo dục, hệ thống y tế, các lễ thói tập tục tốt từ xưa truyền lại. Cứ tưởng tượng khi ta lớn lên đến tuổi đi học mà nơi ta ở không có trường thì sao? Ta đành thất học! Nhưng xã hội đã tổ chức có trường, lớp đảng hoàng. Đến tuổi đi học là được ung dung cắp sách đến trường.

Khi ta đau yếu đã có hệ thống y tế lo chẩn trị cho. Nếu cần, có sẵn bác sĩ, có sẵn thuốc điều trị nữa. Chỉ cần bỏ ra một số tiền nào đó là được phục vụ.

Các đồ dùng cá nhân hay của gia đình,

khi cần gì cứ ra cửa hàng cửa hiệu mua là có. Thực phẩm cũng có sẵn để cung cấp cho ta hàng ngày, do hệ thống phân phối của xã hội, do sự phân công tự nhiên mà xã hội dành cho ta.

Còn ta mất gì? Mất đi những tháng ngày tươi đẹp của tuổi thơ, của tuổi trẻ, mà ta đã vô tình hay cạn nghĩ, mà để trôi qua, nay nghĩ lại thấy hối tiếc. Mất đi những cơ hội, những dịp may mà ta đã bỏ lỡ như vì ham chơi, nên phải ở lại lớp. Vì chưa chăm học đủ, học kỹ nên thi rớt, phải thi lại năm sau. Mất đi những dịp tốt vì nghe bạn bè rủ rê, mà bỏ ngoài tai những lời khuyên răn dạy bảo chí tình của cha mẹ, của thầy cô, gây hậu quả xấu cho bản thân. Còn mất nhiều lắm, những điều, những việc đại loại như vậy.

Vậy khi đã thừa hưởng biết bao tiện ích, biết bao điều tốt, điều hay của gia đình, của dòng tộc, của đất nước, của nhân loại, thì đến lượt ta, ta cũng phải làm gì để truyền lại cho con cháu, cho thế hệ sau những công hiến của riêng ta. Nếu không, ta mắc nợ với người đi trước và mắc nợ với thế hệ đến sau.

Nhất là trong tuổi già, đã nghỉ hưu, không làm ra tiền, nhưng lại phải tiêu nhiều tiền cho việc ăn uống, đi lại, nhất là tiền thuốc và những phí tổn khác của người già, trở thành gánh nặng cho vợ con, cho xã hội.

Từ những suy nghĩ đó, tôi ước ao mọi người trong hoàn cảnh của mình, dù ở tuổi nào, cũng được sống vui, sống khỏe và có dịp, có cơ hội là đóng góp, công hiến cho tha nhân những gì mình có: kiên thức, kinh nghiệm, sự vui tươi, lạc quan, yêu đời, yêu cuộc sống. Vì được sống là một hồng ân do trời ban tặng.

Xin tạ ơn trời, xin cảm ơn đời và xin cảm ơn người.

Thầy Nguyễn Văn Vịnh
Cựu Giáo Sư Trường Nguyễn Du